

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **L. K.**, zast. Mgr. Ladislavem Preclíkem, advokátem se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 16. 8. 2021, č. j. 51 Ad 32/2020 - 72,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III.** Soudem ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Ladislavu Preclíkovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **10 476 Kč**, která mu bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 6. 2020, č. j. 48000/008951/20/010/ROS.

[2] Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla stěžovatelovo odvolání a potvrdila rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Nový Jičín (dále jen „OSSZ Nový Jičín“), kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele podle § 55 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“) o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou ve smyslu § 67 odst. 2 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon

o zaměstnanosti“). OSSZ Nový Jičín rozhodla na základě posudku MUDr. F. V., posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Nymburk (dále jen „OSSZ Nymburk“) ze dne 10. 2. 2020, podle něhož má stěžovatel zachovanou schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost a jeho schopnosti být nebo zůstat pracovně začleněn, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat nejsou podstatně omezeny z důvodu jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

[3] V průběhu odvolacího řízení si žalovaná (dále též „ČSSZ“) vyžádala od posudkové lékařky ČSSZ MUDr. L. N. posouzení zdravotního stavu stěžovatele. Posudková lékařka ČSSZ v posudku ze dne 13. 5. 2020 vycházela ze shodných podkladů jako posudkový lékař OSSZ Nymburk (konkrétně zdravotnické dokumentace ošetřujícího lékaře, návrhu na psychiatricko-sexuologické ochranné ambulantní léčení zpravovaného MUDr. M. dne 12. 12. 2012 a dne 16. 1. 2015 pro Okresní soud v Mladé Boleslavi, dopisu MUDr. M. týkajícího se ambulantní sexuologické léčby stěžovatele během výkonu trestu odnětí svobody ze dne 12. 11. 2014 a profesního dotazníku ze dne 16. 1. 2020). Posudková lékařka ČSSZ se ztotožnila se závěry posudku ze dne 10. 2. 2020. V rámci zhodnocení zdravotního stavu stěžovatele lékařka poukázala na to, že stěžovatel odmítá ochrannou sexuologickou léčbu i farmakoterapii a že převážnou většinu trestných činů vykonal v alkoholové ebrietě. Dále mimo jiné uvedla, že zdravotní stav stěžovatele je „*ve vězeňském prostředí dlouhodobě stabilizován a k novým závažným atakám projevů onemocnění nedošlo*“ a že stěžovatel je somaticky zdravý a je schopen vykonávat pracovní činnost (fyzickou práci) plně zohledňující jeho zdravotní stav. S odkazem na posudek ze dne 13. 5. 2020 pak žalovaná stěžovatelovo odvolání zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

II. Řízení před krajským soudem

[4] Stěžovatel napadl rozhodnutí žalované u krajského soudu žalobou, v níž rozporoval závěry posudku ze dne 13. 5. 2020. Předně stěžovatel namítal, že posudková lékařka uvedla, že závažnost postižení stěžovatele se nemění, ovšem neuvedla, o jak závažné postižení jde. Stěžovatel argumentoval, že jde o postižení podle kapitoly V, bod 7 písm. b) vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, kde je stanoven pokles pracovní schopnosti o 30-45 %. Tvzení lékařky, že jeho stav je ve vězeňském prostředí dlouhodobě stabilizován, je podle stěžovatele v rozporu se skutečným stavem, neboť projevy onemocnění jsou eliminovány za pomoci spoluvězňů dříve, než se stanou závažnými. Diagnostika je dle stěžovatele řetězově přejímána ze znaleckého posudku ze dne 17. 5. 2010, dle něhož je možný přesun agrese do „nefyzických mechanismů“. Onemocnění se dle stěžovatele aktuálně projevuje podáváním velkého množství žalob proti Vězeňské službě České republiky. Vězeňská služba označuje jednání stěžovatele za kverulantní a zajistila dne 11. 3. 2020 vyšetření jeho duševního stavu ve Vězeňské nemocnici v Brně. Závěrem stěžovatel namítá, že lékařka ČSSZ připouští, že stěžovatel má zdravotní omezení, neuvádí však, jaké. Stěžovatel citoval rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019, č. j. 4 Ads 275/2017 - 42, kde je uvedeno, že „*je v nápravném zařízení jednoduchou psychicky nenáročnou prací schopen vykonávat*.“ Práce truhláře však dle stěžovatele není jednoduchou psychicky nenáročnou prací, tudíž ji vykonávat nemůže.

[5] Krajský soud shledal, že posudek ze dne 13. 5. 2020 je způsobilý přesvědčivě podpořit závěry napadeného rozhodnutí. Krajský soud podotkl, že tento posudek vycházel z týchž podkladů jako posudek OSSZ Nymburk ze dne 10. 2. 2022 a tyto podklady stěžovatel ani v rámci správního řízení, ani v žalobě nijak nezpochybnil. Mezi těmito podklady nebyl zahrnut posudek ze dne 17. 5. 2010, zmíněný stěžovatelem, nemohla z něj tedy být převzata diagnóza. Krajský soud dále upozornil, že v rámci posuzování míry závažnosti zdravotního stavu za účelem řízení o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou se neuplatní vyhláška o posuzování invalidity; lékařka ČSSZ tedy tuto vyhlášku v posudku ze dne 13. 5. 2020 nepoužila.

pokračování

[6] Tvrzení stěžovatele o tom, že jeho zdravotní stav není stabilizován, neboť ataky fyzického rázu se přesunuly do nefyzických mechanismů, představují dle krajského soudu pouze nepodložené spekulace, jež nejsou způsobilé zpochybnit či vyvrátit vnitřně konzistentní závěry posudku ze dne 13. 5. 2020. Krajský soud dospěl k závěru, že i bez odborné lékařské znalosti lze dovodit, že tvrzený projev onemocnění spočívající v množství podávaných žalob sám o sobě nijak neomezuje stěžovatele v jeho schopnosti být nebo zůstat pracovním začleněn. K argumentaci stěžovatele ohledně neurčitosti posudku krajský soud uvedl, že z kontextu posudku jako takového je zřejmé, že pracovní omezení spočívá v tom, že stěžovatel je schopen pouze fyzické práce zohledňující jeho zdravotní stav, zejména nezdrženlivou osobnost se stavy predátorské agrese. Krajský soud připomněl, že posudková lékařka ČSSZ vzala v úvahu i stěžovatelův věk a profesi truhláře, podle názoru lékařky není stěžovatel v jejím vykonávání svým zdravotním stavem podstatně omezen. Subjektivní přesvědčení stěžovatele o tom, že práci truhláře nelze považovat za psychicky nenáročnou, nemá podle názoru krajského soudu z hlediska kritérií posuzování zdravotního stavu význam.

[7] Na základě shora uvedeného krajský soud podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl podle 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

III. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[8] Stěžovatel napadl zamítavý rozsudek krajského soudu kasační stížností ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jejíž podstatou je nesouhlas s názorem krajského soudu, že tvrzení o stabilizovaném stavu stěžovatele nejsou způsobilá zpochybnit závěry posudku ze dne 13. 5. 2020 a že konkrétní pracovní omezení lze dovodit z kontextu posudku. Stěžovatel uvádí, že posudkoví lékaři „přehlédli“ lékařskou zprávu MUDr. M. ze dne 4. 12. 2012, podle níž „*vyšetření svědčí pro bisexuální zaměření s převahou homosexuální orientace při známkách neurovegetativní labilitě a afektivní tenze s psychomotorickým neklidem*“. Z toho stěžovatel vyvozuje, že ke dni 4. 12. 2012 jeho stav zjevně stabilizovaný nebyl; tento stav trvá i podle lékařské zprávy MUDr. S., který stěžovatele vyšetřil dne 11. 3. 2020. Dle názoru stěžovatele v důsledku toho, že tato lékařská zpráva nebyla poskytnuta lékařce ČSSZ k jejímu posudku ze dne 13. 5. 2020, vycházely správní orgány i soud z neúplné zdravotnické dokumentace, což mělo za následek nezákonné rozhodnutí. Z tohoto důvodu stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak rozsudek krajského soudu, tak rozhodnutí žalované a vrátil věc žalované k dalšímu řízení.

[9] Advokát ustanovený Nejvyšším správním soudem jako zástupce stěžovatele kasační stížnost doplnil o citace z několika usnesení krajského soudu vydaných v jiných věcech stěžovatele (konkrétně zásahových žalob proti vězeňské službě), podle nichž se ke dni 20. 1. 2021 se zařazením stěžovatele do zaměstnání v nejbližší době nepočítalo v souvislosti s pandemií COVID-19. Z citací dále vyplývá, že stěžovatel byl dvakrát pracovním zařazen, konkrétně v roce 2011 a 2013, kdy byl z pracoviště vyřazen, protože nenastoupil ani na jednu plánovanou směnu. Ve věznici Jířice, kde je stěžovatel umístěn nyní, není pracovním zařazen, jelikož odborný personál věznice doporučil zaměstnat stěžovatele jen na střeženém pracovišti, kterým tato věznice nedisponuje. Zástupce stěžovatele rovněž opakuje stěžovatelovu argumentaci ohledně neúplnosti zdravotní dokumentace, z níž vycházela posudková lékařka ČSSZ.

[10] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnila s názorem krajského soudu a k námitkám stěžovatele uvedla, že v průběhu řízení o žádosti, ani v odvolacím řízení stěžovatel nenamítal, že by nebyly zjištěny některé skutečnosti významné pro posudkový závěr, ani nedoložil žádný lékařský nálezk, z něhož by taková skutečnost vyplývala.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je řádně zastoupen v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, a dospěl k následujícímu závěru.

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Úvodem Nejvyšší správní soud upozorňuje, že na základě nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 15/12 (N 13/68 SbNU 191), není rozhodnutí o odvolání proti neuznání za osobu zdravotně znevýhodněnou ve smyslu § 67 odst. 2 písm. c) zákona o zaměstnanosti vyloučeno ze soudního přezkumu podle § 70 písm. d) s. ř. s.

[14] V posuzované věci je otázkou, zda stěžovatel splňuje podmínky podle § 67 odst. 3 zákona o zaměstnanosti: „*Osobou zdravotně znevýhodněnou je fyzická osoba, která má zachovanou schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její schopnosti být nebo zůstat pracovním začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu; osobou zdravotně znevýhodněnou však nemůže být osoba, která je osobou se zdravotním postižením podle odstavce 2 písm. a) nebo b).*“ Neurčitý pojem „*dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav*“ je následně rozveden v § 67 odst. 4 téhož zákona: „*Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely tohoto zákona považuje zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok a podstatně omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti, a tím i schopnost pracovního uplatnění.*“

[15] Podle důvodové zprávy k zákonu o zaměstnanosti se zdravotně handicapovaným osobám poskytuje při přístupu k zaměstnání i zaměstnávání samém zvýšená pomoc a péče. Mezi osoby, kterým se taková péče poskytuje (souborně označované jako „*osoby se zdravotním postižením*“), § 67 odst. 2 zákona o zaměstnanosti řadí jednak osoby invalidní ve třetím stupni [písm. a)], osoby invalidní v prvním nebo druhém stupni [písm. b)] a osoby zdravotně znevýhodněné [písm. c)]. Důvodová zpráva přímo uvádí, že „*[v]azbou na plnou a částečnou invaliditu se respektuje společensky uznaná tíže zdravotního postižení a její nesporný dopad na výdělečnou schopnost a z toho vyplývající následné podpory na trhu práce. Zvýšená podpora bude poskytována rovněž fyzickým osobám, které jejich zdravotní stav znevýhodňuje na trhu práce*“ (sněmovní tisk č. 527/0, důvodová zpráva, zvláštní část, k § 67, 4. volební období 2002 až 2006, www.psp.cz)

[16] Institut osob zdravotně znevýhodněných byl dočasně zrušen zákonem č. 367/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění souvisejících předpisů a další související zákony, a to s cílem umožnit státu „*podporovat ve větší míře zaměstnávání těch osob se zdravotním postižením, které to skutečně potřebují, tj. osob invalidních*“ (důvodová zpráva k zákonu č. 367/2011 Sb.). Ke znovuzavedení kategorie osob zdravotně znevýhodněných do zákona o zaměstnanosti následně došlo zákonem č. 136/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů. Podle důvodové zprávy k této novele zákona o zaměstnanosti „*zaměstnávání těchto osob je potřeba nadále podporovat pomocí nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti určených pro osoby se zdravotním postižením, byť v menším rozsahu, než je tomu u osob invalidních*“ (sněmovní tisk č. 84/0, důvodová zpráva, I. obecná část, bod 1.5.1, 7. volební období 2013 až 2017, www.psp.cz).

pokračování

[17] Osoby se zdravotním postižením mají právo na pracovní rehabilitaci, jíž je dle § 69 odst. 2 zákona o zaměstnanosti „*souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením, kterou na základě její žádosti zabezpečují krajské pobočky Úřadu práce a bradí náklady s ní spojené*“. Pracovní rehabilitace zahrnuje v souladu s § 69 odst. 3 téhož zákona „*zejména poradenskou činnost zaměřenou na volbu povolání, volbu zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti, teoretickou a praktickou přípravu pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, zprostředkování, udržení a změnu zaměstnání, změnu povolání a vytváření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti*“. Zaměstnavatelé osob se zdravotním postižením pak mohou čerpat příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením (§ 75 zákona o zaměstnanosti), příspěvek na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním osoby se zdravotním pojištěním (§ 76 zákona o zaměstnanosti), příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce (§ 78a zákona o zaměstnanosti) a zároveň naplnit povinný podíl osob se zdravotním postižením (§ 81 zákona o zaměstnanosti).

[18] Jak vyplývá přímo ze znění zákona o zaměstnanosti, ale i z výše citovaných důvodových zpráv, účelem institutu osoby zdravotně znevýhodněné není poskytnout „nálepku“ všem osobám, které mají dlouhodobé zdravotní potíže, jejichž intenzita nedosahuje minimální výše nutné pro invaliditu dle § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), ale umožnit odstranění specifických překážek na poli zaměstnanosti, kterým hendikepované osoby mohou za určitých okolností čelit a které podstatně omezují možnosti jejich pracovního uplatnění. Tomu odpovídají i použité nástroje k řešení těchto problémů, tedy pracovní rehabilitace a podpora zaměstnavatelů, kteří mohou mít zvýšené náklady spojené právě se zdravotním znevýhodněním svých zaměstnanců. Jak uvádí rovněž krajský soud v rozsudku týkajícím se jiné osoby ze dne 5. 3. 2020, č. j. 49 Ad 43/2018 - 22, „*samotný závěr, že žalobce není osobou zdravotně znevýhodněnou (ve smyslu zákona o zaměstnanosti), v žádném případě neznamená, že je snad žalobce osobou zdravotně znevýhodněnou*“. Z výše uvedeného vyplývá, že podmínky pro uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou dle § 67 odst. 2 písm. c), odst. 3 a odst. 4 zákona o zaměstnanosti se výrazně odlišují od podmínek pro posuzování invalidity ve smyslu § 39 zákona o důchodovém pojištění. Účelem institutu invalidity je totiž především nahrazení příjmu hendikepované osoby formou dávky důchodového pojištění, tedy invalidního důchodu.

[19] Kritéria uplatňovaná při posuzování zdravotního stavu osob potenciálně zdravotně znevýhodněných a potenciálně invalidních se v důsledku odlišného smyslu těchto institutů liší (jsou upravena dokonce různými právními předpisy), otázka posouzení zdravotního stavu jako taková je však v obou případech odborně medicínská a závisí především na lékařském posouzení. Správní orgán ani soud si o ní nemůže učinit úsudek sám. Orgány sociálního zabezpečení i soudy se tedy v souladu s § 8 odst. 1, odst. 4 a odst. 9 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení spoléhají na posudky zpracované kvalifikovanými posudkovými lékaři. Tyto posudky však nemůže soud bez dalšího převzít, ale je nutné je v souladu s § 77 odst. 2 s. ř. s. hodnotit jako každý jiný důkaz. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 - 20, „*[p]osudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především. Správní soud tedy sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává*“.

[20] Požadavek úplnosti a přesvědčivosti závěrů komise posuzující invaliditu vysvětlil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, č. 511/2005 Sb. NSS, dle něhož je nutné, „*aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník uplatňující nárok na plný nebo částečný invalidní důchod, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležitě zdůvodnění svého posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud,*

kteřij nemá ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení plné invalidity závisí především.“ Pokud tedy lékařský posudek naplní výše uvedené požadavky judikatury, bude důkazem stěžejním, jehož závěry se bude soud zpravidla řídit (nebudou-li závěry posudku přesvědčivě zpochybněny jinými důkazními prostředky). Vzhledem k tomu, že výše uvedené limity soudního přezkumu lékařských posudků platí v případě posuzování invalidity, jež má pro žadatele mnohem významnější dopady, tím spíše se tato omezení uplatní i v případě posuzování méně závažné otázky, zda lze žadatele uznat za osobu zdravotně znevýhodněnou ve smyslu § 67 odst. 2 písm. c), odst. 3 a odst. 4 zákona o zaměstnanosti.

[21] V případě řízení, jež je závislé na posouzení zdravotního stavu, je tak rovněž Nejvyšší správní soud oprávněn v rozsahu kasační stížnosti přezkoumat pouze to, zda krajský soud zdravotní posudky obsažené ve spise vyhodnotil v souladu s výše popsányi judikaturními východisky. Krajský soud v posuzovaném případě dospěl k závěru, že posudek lékařky ČSSZ ze dne 13. 5. 2020 vzal v úvahu věk a profesi stěžovatele, je vnitřně konzistentní a přesvědčivě podporuje závěr o tom, že stěžovatel není osobou zdravotně znevýhodněnou. Krajský soud se podrobně zabýval rovněž jednotlivými námitkami stěžovatele uplatněnými v rámci žalobních bodů (převzetí diagnózy z posudku ze dne 17. 5. 2010, použití vyhlášky o posuzování invalidity, tvrzení o nestabilitě a nefyzických kompenzačních mechanismech, povaha práce truhláře), které dle jeho názoru závěry zdravotních posudků nezpochybnily. Z uvedeného lze dovodit, že krajský soud postupoval plně v souladu s pravidly přezkumu zdravotních posudků formulovanými ve výše citovaných rozsudcích, když posoudil přesvědčivost lékařského posudku a zároveň dostatečně vypořádal veškeré námitky stěžovatele uplatněné v žalobě.

[22] V této souvislosti lze rovněž poznamenat, že řízení ve správním soudnictví, včetně řízení o kasační stížnosti, je ovládáno zásadou dispoziční a Nejvyšší správní soud je (až na taxativně stanovené výjimky) vázán důvody kasační stížnosti. Stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozsudku a musí v kasační stížnosti předestřít polemiku se závěry krajského soudu. Nejvyšší správní soud při přezkumu nemůže tuto roli převzít, jeho úkolem není nahrazovat činnost krajského soudu a opětovně přezkoumávat napadené rozhodnutí správního orgánu, jako kdyby rozhodnutí krajského soudu neexistovalo. Z tohoto důvodu platí, že obsah a kvalita kasační stížnosti předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 - 54).

[23] Zároveň je nutno připomenout, že krajský soud je povinen přezkoumávat napadená rozhodnutí správních orgánů pouze v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Pokud tedy určitá otázka není v žalobě vůbec obsažena, krajský soud se jí v souladu s dispoziční zásadou zabývat vůbec nemůže a v důsledku toho nelze ani důvodně namítat nezákonnost či nepřezkoumatelnost rozsudku z důvodu nevypořádání této námitky. Nejvyšší správní soud pak podle § 109 odst. 5 s. ř. s. nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Aplikaci tohoto pravidla v případě pozdě namítaných nedostatečných skutkových zjištění potvrdil Ústavní soud např. ve svém usnesení ze dne 6. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 553/07: „*Nejvyšší správní soud tedy nepochybil, jestliže k těmto námitkám stěžovatele nepřiblídl, neboť citované námitky stěžovatele ohledně neúplných a vadných skutkových zjištění provedených správním orgánem skutečně nebyly ve správní žalobě takto uplatněny.*“ (srov. též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2004, č. j. 2 As 17/2003 - 79, č. 571/2005 Sb. NSS, ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Afs 16/2003 - 79, či ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004 - 54).

[24] Stěžovatel v posuzovaném případě namítá, že správní orgány i krajský soud vycházely z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, neboť nevzaly v úvahu některé lékařské zprávy (konkrétně zprávu MUDr. M. ze dne 4. 12. 2012 a zprávu MUDr. S. ze dne 11. 3. 2020). Tato

pokračování

námítka však představuje skutečnost, k níž Nejvyšší správní soud nemůže dle § 109 odst. 5 s. ř. s. vůbec přihlížet, neboť byla poprvé uplatněna až po vydání napadeného rozsudku. Stěžovateli nic nebránilo po provedení vyšetření dne 11. 3. 2020 navrhnout lékařskou zprávu z tohoto vyšetření jako důkaz v rámci probíhajícího řízení o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou. Nejvyšší správní soud v této souvislosti poznamenává, že nelze předpokládat automatické doplňování spisového materiálu o podklady, jež vznikly v rámci nesouvisejících řízení či postupů jiných orgánů veřejné moci. Je v zájmu účastníka řízení, aby v případě potřeby aktivně doplnil svou argumentaci a případně navrhl provedení dalších důkazů, má-li za to, že mohou být pro dané řízení relevantní. Stěžovatel však v rámci správního řízení svá tvrzení nedoplnil, důkazy nenavrhl a nedostatečnost skutkových zjištění vůbec nenamítal.

[25] Následně mohl stěžovatel namítat nepřihlednutí ke zprávě o vyšetření ze dne 11. 3. 2020 v rámci správní žaloby, čímž by dal krajskému soudu možnost touto problematikou se vůbec zabývat. V žalobě však stěžovatel zmínil vyšetření dne 11. 3. 2020 pouze jako důsledek označení jeho jednání vězeňskou správou za „kverulantní“ (tedy jako součást argumentace podporující tvrzení o přesunutí projevů nemoci do nefyzických mechanismů). Ani při extenzivním pojetí se z této zmínky nedá dovodit, že by stěžovatel v žalobě rozporoval úplnost podkladů pro správní rozhodnutí nebo navrhoval nové provedení či zopakování jakýchkoli důkazů v rámci řízení před soudem. Zprávu MUDr. M. ze dne 4. 12. 2012 pak stěžovatel zmiňuje v kasační stížnosti vůbec poprvé, přestože již v napadeném rozhodnutí žalované byly vyjmenovány jednotlivé podklady, z nichž posudkoví lékaři vycházeli – pokud tedy byla podle stěžovatele tato konkrétní lékařská zpráva natolik stěžejní, mohl informaci o ní taktéž zahrnout do žalobních bodů a navrhnout i tuto lékařskou zprávu jako důkaz. Nic z toho však stěžovatel neučinil, nelze tedy přičítat k tíži krajskému soudu, že se touto problematikou nijak nezabýval a vyhodnotil lékařské posudky v rozsahu uplatněných žalobních bodů pouze na základě podkladů obsažených ve spisu, jež byly pro toto posouzení dostatečné.

[26] Co se týká argumentace ohledně důvodů aktuálního nezařazení stěžovatele do práce v rámci výkonu trestu odnětí svobody, k této námítce Nejvyšší správní soud upozorňuje, že pandemie COVID-19 představovala mimořádnou situaci, z níž nelze vyvozovat jakékoli závěry k pracovním schopnostem a možnostem stěžovatele. Ze zmínek o práci v letech 2011 a 2013 (tedy 7, resp. 9 let před vydáním rozhodnutí správních orgánů) pak nelze dovozovat přesvědčivé závěry o tom, že by tato problematická pracovní historie přímo souvisela se zdravotním stavem stěžovatele v době posuzování jeho zdravotního stavu z hlediska možnosti uznat jej za osobu zdravotně znevýhodněnou. Stejně tak posouzení odborného personálu věznice ohledně toho, na jaké pracoviště je možné stěžovatele zařadit (o němž lze předpokládat, že pramení především z povahy spáchaných trestných činů, pro něž se stěžovatel vůbec do výkonu trestu odnětí svobody dostal), není způsobilé vyvrátit přesvědčivé závěry lékařských posudků, dle nichž není stěžovatelova schopnost pracovního uplatnění z důvodu jeho zdravotního stavu podstatně omezena.

[27] Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že smyslem institutu osoby zdravotně znevýhodněné je pomoci těmto osobám na trhu práce, především prostřednictvím pracovní rehabilitace, jež by měla směřovat k získání a udržení zaměstnání či jiného způsobu výdělečné činnosti – viz výše. Je otázkou, za jakým účelem stěžovatel vůbec o přiznání tohoto statusu žádá, když jeho trest odnětí svobody by měl trvat až do 1. 1. 2033 a lze uzavřít, že možnosti jeho pracovního uplatnění jsou mnohem více ovlivněny tím, že je ve výkonu trestu odnětí svobody, než jeho zdravotním stavem popsáním v lékařských posudcích.

V. Závěr a náklady řízení

[28] S ohledem na vše výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[29] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, náleželo by jí tedy vůči stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení důvodně vynaložila. Žalované však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné administrativní činnosti nevznikly, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[30] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2021, č. j. 5 Ads 253/2021 - 22, ustanoven zástupcem advokát Mgr. Ladislav Preclík, který jej zastupoval v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s. hradí zástupci stěžovatele, který byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud tedy přiznal ustanovenému zástupci stěžovatele odměnu za 2 úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (převzetí a příprava zastoupení) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (doplnění kasační stížnosti). Za každý z těchto úkonů právní služby náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Dále advokátovi náleží náhrada za promeškaný čas ve výši 600 Kč podle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu za 3 hodiny strávené na cestě k poradě s klientem a zpět a cestovní výdaje dle § 13 odst. 5 advokátního tarifu ve výši 1 257,68 Kč. Za zastoupení stěžovatele tedy advokátovi náleží částka 8 657,68 Kč (2 x 3 400 + 600 + 1 257,68 Kč), zvýšená o DPH v sazbě 21 % na částku (po zaokrouhlení na celé koruny) 10 476 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 9. září 2022

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu